

בבית המשפט העליון בירושלים

בג"ץ 2668/08 - ו'

בפני: כבוד הרשמת גאולה לוי

העותרים: 1. _____ עלאונה
2. המוקד להגנת הפרט

נגד

המשיבים: 1. מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית
2. קצין משטרה צבאית ראשי
3. נציב שירות בתי הסוהר
4. המפקח הכללי - משטרת ישראל

בקשה לפסיקת הוצאות

החלטה

לפני בקשה מטעם המשיבים לחיוב העותר 1 בהוצאות המדינה.

1. בעתירה, שהוגשה ביום 23.3.2008, התבקש מתן צו הביאס קורפוס, בטענה כי העותר 1 (להלן – העותר) נעצר בידי כוחות הביטחון של ישראל ומקום הימצאו אינו ידוע. צוין בה כי העותר התקשר ביום 21.3.2008 לאמו, ומסר לה כי הוא עצור וכי הוא אמור להיות מובא לפני שופט ביום 23.3.2008, אך לא מסר היכן הוא מוחזק. עוד נמסר בעתירה כי העותר 2, המוקד להגשת הפרט, פנה מספר פעמים למרכז השליטה שבמפקדת קצין משטרה צבאית ראשי וקיבל תשובה לפיה העותר אינו מופיע במסוף המחשב של שירות בתי הסוהר או משטרת ישראל. בית המשפט הורה למשיבים להגיב לעתירה למחרת היום. המשיבים הודיעו בתגובה כי לפי מה שמסרו המשטרה, השב"ס והשב"כ לפרקליטות המדינה, אין בידם אינדיקציה כלשהי לכך שהעותר מצוי במשמורת ישראלית. העתירה נקבעה לדיון דחוף לפני הרכב.

2. ביום 31.3.2008 ביקשו העותרים את מחיקת העתירה. נמסר כי משפחת העותר הודיעה למוקד להגנת הפרט כי העותר יצר איתה קשר פעם נוספת והתברר כי אין הוא מוחזק בידי גורמי הביטחון של ישראל. המשיבים, בתגובה, עמדו על פסיקת הוצאות. לטענתם, מלכתחילה לא היתה צילה כלשהי להגשת העתירה, שכן העותר לא נעצר על ידי גורמים כלשהם של מדינת ישראל, וממילא העתירה כולה התבססה על שקר שהעותר שיקר לבני משפחתו, לפיו הוא נעצר. המשיבים מציינים כי בעוד העתירה תלויה ועומדת מסר בא-כוח העותרים לבא-כוח המשיבים כי העותר התקשר למשפחתו פעם נוספת וטען כי נעצר והוחזק בבית מעצר "קישון". התברר כי מדובר בשקר נוסף ששיקר העותר למשפחתו. המשיבים טוענים כי שקרו של העותר גרמו להשקעת מאמצים ומשאבים מצידה של המדינה לשם איתורו, לבזבוז זמנם של גורמים שונים בשירות המדינה וגם בית המשפט הוטרח לשווא. בשל השקר הנוסף של העותר, נותרה העתירה תלויה ועומדת מספר ימים, תוך גרימת הוצאות נוספות למדינה. המשיבים סבורים כי מן הראוי שהעותר ישא בהוצאות אלה ומוסיפים כי חיוב העותר בהוצאות נדרש גם על מנת להרתיע מהגשת עתירות סרק לצו "הביאס קורפוס" המבוססות על טענת כזב.

3. העותרים בתגובה מבקשים לדחות את הבקשה לפסיקת הוצאות. הם מדגישים כי העתירה לצו הביאס קורפוס, מעצם טבעה, הוגשה שלא ביוזמתו של העותר. היות ובסופו של יום התברר כי העותר כלל לא היה עצור, הרי שאין ספק כי לו היה נשאל העותר, אשר כלל לא ידע על הגשת העתירה, אם ברצונו להגיש את העתירה, היה משיב בשלילה. העותרים מציינים כי בקשת המשיבים מוגשת אחרי סדרה של עתירות הביאס קורפוס מוצדקות, אשר אף המשיבים הכירו בצדקתן והביעו צער על התקלות שהביאו להגשתן. נטען כי לו היה המשיב 1 עומד במחויבותו ומחזיק בידי מידע עדכני על מעצרו ומקום מעצרו של כל תושב האיזור המוחזק בידי כוחות הביטחון של ישראל, ולו היה המשיב 3 עומד במחויבותו שבדין ומקפיד לרשום כל כלוא הנמצא בחזקתו, הרי שלא היו מוגשות עתירות הביאס קורפוס כלל, שכן המוקד להגנת הפרט היה משיב למשפחות מודאגות הפונות אליו כי אם המשיבים אומרים שכן משפחתם אינו מוחזק בידיהם, זהו אכן המצב לאשורו.

4. לאחר עיון בעמדות הצדדים ובחומר המצוי בתיק, באתי לכלל מסקנה כי יש לחייב את העותר בהוצאות המשיבים. ככלל, מקום בו נמחק הליך על ידי מגישו בטרם התברר והוכרע לגופו, ישא מגיש ההליך בהוצאות להן גרם לבעל הדין שכנגד. בעל דין היוזם הליך כלפי יריבו, תוך גרירתו להוצאות, חייב להניח כי אם הוא חוזר בו מן ההליך שנקט, יעמוד יריבו על ההוצאות שנגרמו לו. יישומו של העיקרון נבחן בכל מקרה לפי נסיבותיו, בין היתר, בשים לב לשאלה מדוע חזר בו יוזם ההליך מההליך שהגיש. הכללים בעניין פסיקת הוצאות חלים הן כאשר יוזם ההליך מבקש הוצאות והן כאשר הדרישה באה מכיוונו של בעל הדין שכנגד. שאלת

החייב בהוצאות נקבעת תוך בחינת הציוד שבהגשת העתירה מלכתחילה והסעד שקיבל העותר בפועל (ראו, בג"ץ 7944/04 לוכסנבורג תרופות בע"מ נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 5.1.2005); בג"ץ 703/89 ענת מכבסת קיטור בע"מ נ' משרד הבריאות (לא פורסם, 12.7.1990)).

5. בנסיבות המקרה שלפניי, אין חולק כי הגשת העתירה לא הייתה מוצדקת מלכתחילה ולא נתקבל כל סעד מן המשיבים. דומה כי אין מחלוקת גם על כך שהגשת העתירה גררה את המשיבים להוצאות הקשורות בנסיבות לאיתור העותר ובניהול ההליך. בעצם פתיחת ההליך נטלה על עצמה משפחת העותר את סיכוני דחייתו או מחיקתו, ובכלל זה הוצאות הנגרמות למשיבים. אמנם הגשת העתירה לא באה כתוצאה מיוזמה ישירה של העותר. עם זאת, הוא לא הכחיש כי הודיע למשפחתו, בשתי שיחות טלפון נפרדות, כי הוא עצור על ידי ישראל. דומה כי העותר יכול היה לצפות שמסירת מידע מעין זה תביא להגשת עתירה לצו הביאס קורפוס. מכל מקום, העותר לא סיפק כל הסבר למסירת המידע המוטעה למשפחתו. לא ניתן גם כל הסבר לכך שמלבד שתי שיחות אלה ניתק העותר קשר עם משפחתו. התנהלות תמוהה זו מצד העותר מצדיקה לחייבו בהוצאות המשיבים, ולו באופן חלקי. יש לציין כי בניגוד לפרשה שנדונה בבג"ץ 4175/08 מחמוד נ' מפקד כוות צה"ל בגדה המערבית (לא פורסם), אליו מופנים העותרים, לא נתגלו תקלות או ליקויים כלשהם בהתנהלות המשיבים. במשך כל התקופה הרלוונטית העותר לא היה מוחזק בידי מי מרשויות המדינה והאינפורמציה שנמסרה למשפחתו הייתה מלאה ומדוייקת. לטעמי, העובדה כי במקרים אחרים היו תקלות שהביאו להגשת עתירות מוצדקות לצו הביאס קורפוס אינה מצדיקה לפטור את העותר מהוצאות המשיבים במקרה שלפניי. פסיקת ההוצאות נעשית בכל מקרה לפי נסיבותיו, ואין בעובדה שהוגשו מספר עתירות מוצדקות כדי להצדיק באופן גורף עתירות הביאס קורפוס, יהיו נסיבות המקרה אשר יהיו. יש לזכור כי הגורם המיידני והישיר להגשת העתירה היה המידע הכוזב שמסר העותר למשפחתו. ככל שלכשלים מצד המשיבים במקרים אחרים הייתה תרומה לכך שהוגשה העתירה, הרי היא תרומה משנית. לכן, היא אינה מצדיקה לפטור את העותר מהוצאות, ולכל היותר יש להביאה בחשבון בקביעת שיעור ההוצאות. בקביעת שיעור ההוצאות תילקח בחשבון גם העובדה שהעותר אינו עצור על ידי ישראל התבררה במהירות, וההליך הסתיים בסופו של דבר ללא צורך לקיים דיון. בשים לב למהות ההליך, לשיקולים שפורטו ולכלל נסיבות העניין, ישלם העותר 1 למשיבים הוצאות בסך 2,000 ₪. סכום זה ישא הפרשי הצמדה וריבית כדין, מיום ההחלטה ועד מועד התשלום בפועל.

ניתנה היום, י' באב תשס"ח (11.8.2008).

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 08026680_G10.doc טו

מרכז מידע, טל' 02-6593666 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il